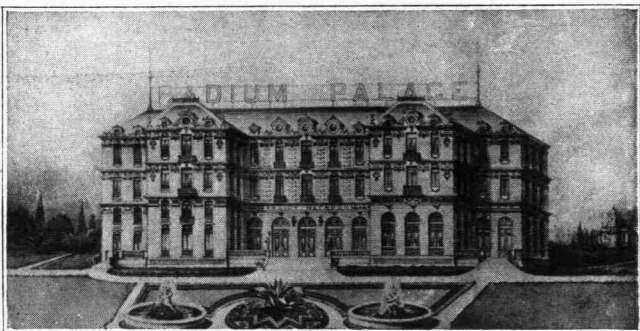

Θέρμαι Κουρτζή.—Τὸ Μέγα Ξενοδοχεῖον
«Ραδίου Μέγαρον» (Radium Palace)

ΘΕΡΜΑΙ ΚΟΥΡΤΖΗ “COURTGIBAD,,

...

[Ὁ τόπος τῶν πηγῶν.—Ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἀερίων
τοῦ ραδίου.—Ὁ πρῶτος θερμοθεραπευτικὸς σταθμὸς
τῶν μερῶν μας.—Τὸ ἰνστιτοῦτον.]

ΧΩΡΙΣ κανένα θόρυβον ἐπετελέσθη ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἕν ἔργον μεγίστης σημασίας διὰ τὰ μέρη μας. Εἶνε ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα γίνονται τόσον περισσότερον σιωπηλῶς καὶ προοδεύουν τόσον ταχέως, ὅσον περισσότερον εὐεργετικὰ εἶνε καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ διὰ τοὺς τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους εὐρίσκονται.

Αἱ πρόοδοι τῆς ἱατρικῆς ἀπέδειξαν κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα, ὅτι πολλαὶ πηγαί, αἱ ὁποῖαι, εἴτε διότι εὐρισκόμεναι ἐν χρήσει ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, εἴτε οὐχί, ἀποβαίνουσιν ὠφελιμώταται, ὅταν χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ ὠρισμένους κανόνας. Καὶ αἱ πρόοδοι αὗται τῆς ἐπιστήμης ἐπέφερον τὸν σχηματισμὸν τῶν μεγάλων λουτροπόλεων, ἃς συνήντησαν ὅσοι ἐταξείδευσαν εἰς τὴν Εὐρώπην.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν μέχρι τοῦδε, τοιαύτη λουτρό-πολις δὲν ὑπῆρχε. Αἱ μόναι, αἱ ὁποῖαι παρῆχον ἰδέαν λουτροπόλεως, ἦσαν ἡ Αἰδηψὸς καὶ τὸ Λουτράκιον, ἐξ ὧν οὔτε ἡ μία, οὔτε ἡ ἄλλη ἐστηρίζοντο ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων.

Διὰ τοῦτο ἐγίνετο μία συσώρευσις κόσμου πάσχοντος καὶ περι-
μένοντος τὴν θεραπείαν τοῦ ἀπὸ τὰ νερὰ καὶ τὴν τύχην.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀνεπιστημονικότης τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ
τῆς χρήσεως τῶν ὑδάτων, ἀντὶ νὰ ἐπαυξήσῃ, ἡλάττωνε τὴν ἱαμα-
τικὴν δύναμιν τῶν πηγῶν.

Εἰς τὰς Θέρμας Κουρτζῆ τὰ πράγματα ἀλλάσσουν ἐντελῶς. Ὅλα
ἐγίναν καὶ γίνονται ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῶν σχεδίων. Αἱ ἐγκα-
ταστάσεις ἐν γένει ἔχουσι μελετηθῇ συμφώνως πρὸς τὰς τελειο-
τέρας ὁμοίας φύσεως καὶ πρὸς τὰς τελευταίας προόδους τῆς ἐπι-
στήμης. Ἡ ὠραιότατη κοιλάς τῶν πηγῶν, ἡ ἀμέσως παρὰ τὴν
πόλιν τῆς Μιτυλήνης κειμένη, τείνει νὰ καταστῇ γωνία εὐρωπαϊκῇ

Θέρμαι Κουρτζῆ.—Τὸ θεραπευτήριον

καθ' ὅλα. Εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος, περί τὰ 600 μέτρα μακρὰν
τῆς θαλάσσης, ἐκπηγάζουσι τὰ ἱαματικά ὑδάτα, τὰ ὅποια ἀποτε-
λοῦσι τὰς Θέρμας Κουρτζῆ. Πολλαὶ πηγαὶ διαφόρων συστατικῶν
καὶ θερμοκρασίας σχηματίζουν ἐν σύνολον πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ
μεγίστης σημασίας διὰ θεραπευτικούς λόγους.

Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον γνῶρισμα ὅλων τῶν πηγῶν εἶνε τὰ ἀέρια
τοῦ ραδίου, τὰ ὅποια ἀναδίδουσιν εἰς μεγίστην ποσότητα πᾶσαι σχε-
δὸν αἱ πηγαὶ αὗται. Ἡ περιέχουσα τὴν μεγαλειτέραν ποσότητα
πηγὴ ἔχει τὸ ρεκόρ τῆς ραδιενεργείας μεταξὺ ὅλων τῶν πηγῶν τοῦ
κόσμου, ὅσαι μέχρι σήμερον ἔχουν ἐξετασθῇ.

Τὰ ἀέρια δὲ τοῦ ραδίου κυρίως δίδουν τὴν θεραπείαν τῶν ἀρθρι-
τικῶν νοσημάτων.

Φαίνεται ὅτι τὰ λουτρά ταῦτα εἶχον μεγάλην φήμην καὶ κατὰ
τὴν Ἑλληνορωμαϊκὴν ἐποχὴν, διότι ὁ Πομπήιος ὡς καὶ ἡ Ἀγριπ-
πίνη μετέβαινον τακτικὰ εἰς Μιτυλήνην χάριν τῶν λουτρῶν. Ἡ

Ἀγριππίνην μάλιστα εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν πηγῶν ἔκτισε καὶ τὸ ἱστορικὸν ἀμφιθέατρον, τοῦ ὁποῦ τοῦ τὰ ἐρείπια σφύζονται ἀκόμῃ. Ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς παραμένει ἐπίσης μέχρι τῆς σήμερον ἐν τμήμα διαμερίσματος τῶν λουτρῶν τῶν χρόνων ἐκείνων.

Αἱ ἀρχαῖαι πηγαί, αἱ ὁποῖαι ἀνέδιδον ποταμὸν δλόκληρον ἱαματικῶν ὑδάτων, ὥς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων παλαιῶν σωλήνων, παραμεληθεῖσαι κατὰ

Θέρμαι Κουρτζῆ.—Ἡ
δενδροστοιχία τῶν ἐλαιῶν

τοὺς τελευταίους αἰῶνας κατεχώσθησαν συμφώνως πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους ἕνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς πιέσεως τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ὕψους τοῦ ἐδάφους. Παρέμειναν δὲ εἰς τὴν κατὰστασιν ταύτην ἐπὶ ἑκατονταετηρίδας μέχρις οὗ ὁ κύριος Πάνος Μ. Κουρτζῆς ἀγόμενος ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως ἐσκέφθη ν' ἀνακαλύψῃ αὐτὰς οὐδόλως λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς δαπάνας καὶ τοὺς κόπους. Αἱ θυσίαι τοῦ ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, καθότι εὑρε τὰ ἴχνη τῶν ἐν λόγῳ ἱαματικῶν ὑδάτων, καὶ ἐκ τούτων τῶν ἰχνῶν μετὰ εἰκοσαετῇ πολυδάπανον ἐργασίαν κατέρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τρεῖς θερμὰς πηγὰς καὶ δύο ψυχροτέρας.

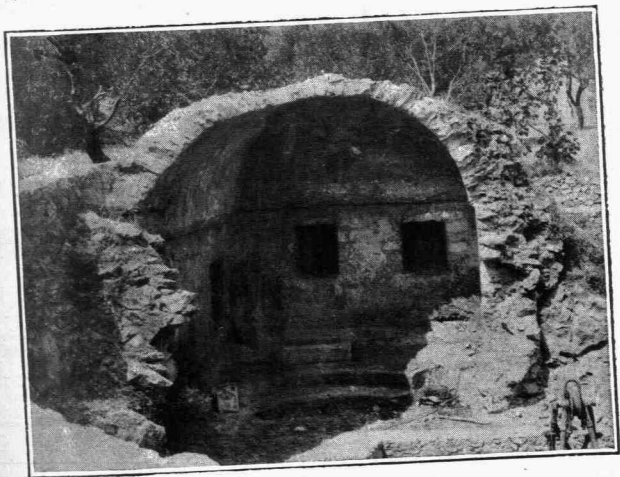
Ἡ ἀνάλυσις τῶν ὑδάτων γενομένη ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ τόπου δὲ διὰ τὰς φυσικὰς ιδιότητας καὶ τὴν ἀκτινέργειαν ὑπὸ τοῦ ἱατροφυσικοῦ μας κυρίου Δ. Βασιλείδου, κληθέντος ἐκεῖ ἐπανειλημμένως, ἀπέδειξεν ὅτι εἶνε πεπρoικισμένα μετὰ τὰς καλλιτέρας

ιδιότητος, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ παρουσιάσουν ἱαματικὰ ὕδατα· ὅτι δηλονότι ἔχουσι καταπληκτικὴν ἀκτινέργειαν καὶ πολὺ ἀνθρακικὸν ὀξύ διαλελυμένον· ὅτι εἶνε ἀλκαλικαὶ πηγαὶ διαφόρων χημικῶν συστατικῶν, ὥστε τὰ ὕδατα αὐτῶν νὰ ἦνε κατ'ἀλληλα καὶ δι' ἐσωτερικὴν καὶ δι' ἐξωτερικὴν χρῆσιν· καὶ ὅτι ἔχουσι θερμοκρασίαν 43°-32° ὥστε νὰ δύνανται τις νὰ τὰ χρησιμοποιῇ ἀπ' εὐθείας ἄνευ θερμάνσεως ἢ ψύξεως, αἵτινες μειοῦσι τὴν ἱαματικὴν δύναμιν τῶν ὑδάτων.

Οὕτως ὁ κύριος Κουρτζῆς, πεισθεὶς καὶ πειραματικῶς ἐκ τῶν θαυμασίων καὶ ἐκπληκτικῶν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων, τῶν παρατηρηθέντων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνευρέσεως τῶν πηγῶν τούτων, καὶ θεωρητικῶς ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων καὶ

ἀναλύσεων, περί τῶν ἐξαιρετικῶς προτερημάτων τῶν ἐν λόγῳ ὑδάτων, ἀπεφάσισε νὰ σχηματίσῃ μίαν λουτρόπολιν πρώτης τάξεως ἀμιλλωμένην θεραπευτικῶς πρὸς τὰς τελειοτέρας Εὐρωπαϊκὰς τοιαύτας. Παρὰ τὰ κοινὰ λουτρά καὶ τὰς δεξαμενὰς τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων, ἱδρυσε μέγιστον θεραπευτήριον περιέχον ὅλα τὰ μέσα, τὰ ὅποια ἡ θεραπευτικὴ ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν πρὸς καταπολέμησιν τῶν χρονίων καὶ ἰδίᾳ τῶν ἀρθριτικῶν νοσημάτων.

Αἱ αἰθουσαι τῆς ὑδροθεραπείας περιέχουν ὅ,τι τελειότερον εἰς ἐφαρμογὴν, καταιωνήσεις παντὸς εἶδους, πλύσεις ὧλων τῶν κοιλοτή-

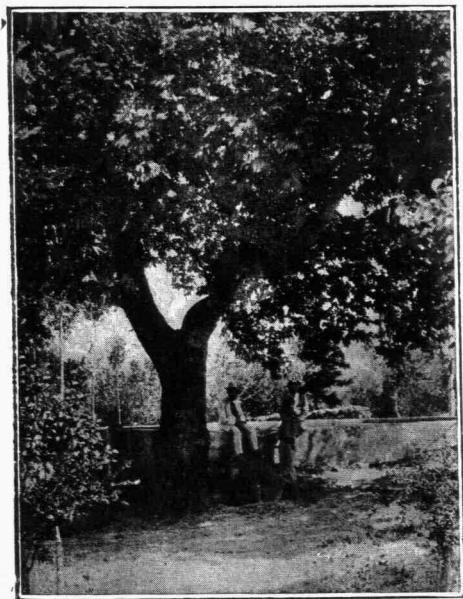

-Θέρμαι Κουετζή.— Τὰ ἀνασκαφέντα ἐρείπια τῶν ῥωμαϊκῶν λουτρῶν

των τοῦ σώματος, ἀτμόλουτρα τοπικὰ καὶ γενικά, λουτρά θερμοῦ ἀέρος ὧλων τῶν ἐφαρμογῶν, λουτρά με' ἠλεκτρικὰ ρεύματα κυκλοφοροῦντα ἐντὸς τοῦ ὕδατος, λουτρά με' μασσάζ γινόμενον ὑπὸ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς πιέσεως αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὕδατος, καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια πρώτην φορὰν βλέπει τις εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν. Ἐκ τῶν παραδοξωτέρων εἶνε αἰθουσα, ἐν τῇ ὅποιᾳ τὸ ὕδωρ δι' ἐνὸς πολυπλόκου μηχανήματος ἠλεκτρικοῦ, μεταβάλλεται εἰς ψεκασμοὺς καὶ αἰωρεῖται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, οὕτως ὥστε ὁ ἄρρωστος, εὐρισκόμενος γυμνὸς ἐκεῖ, ἔχει ἅψ' ἐνός μὲν τὴν ἐπίδρασιν τῶν χλιαρῶν ψεκασμῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἅψ' ἐτέρου δὲ τὴν εἰσπνοὴν τῶν αερίων τοῦ ῥαδίου.

Παραπλεύρως, εἰς τὰς αἰθούσας τῆς ὑδροθεραπείας, ἀπαντᾷ τις

δλα τὰ ἡλεκτρικὰ ρεύματα διὰ τὸν γενικὸν ὀργανισμόν, διὰ τὰ ἔντερα, διὰ τὰς ἀρθρίτιδας, τὰς νευραλγίας, τὴν νευρασθένειαν, τὴν ἀρτηριοσκλήρωσιν καὶ δλα τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα θεραπεύονται μὲ τὸν ἡλεκτρισμὸν μόνον, ἢ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων. Γαλδανισμοί, Φαραδισμοί, Φραγκλινισμοί, Ὑψίπυκνα, Μορτονισμοί

Θέρμαι Κουρτζῆ.—Ἐν τῷ ἄλσει

καὶ τόσα ἄλλα ἡλεκτρικὰ ρεύματα, κατέχουσι πέντε ὁλοκλήρους αἰθούσας τοῦ Ἀσκληπείου.

Τὴν ἡλεκτροθεραπείαν συμπληροῖ ἡ φωτοθεραπεία μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Φίνσεν, τοῦ Ραϊντγκεν καὶ τοῦ Ραδίου, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζεται διὰ διαφόρων ἐργαλείων.

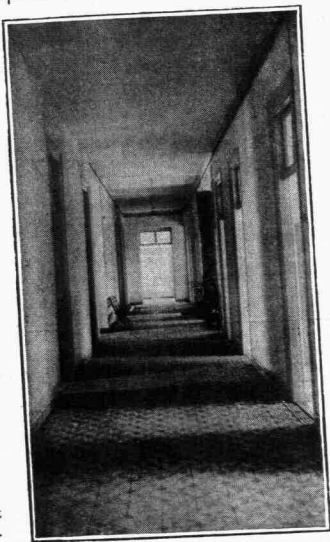
Ἡ Μηχανοθεραπεία ἢ Κινησιοθεραπεία, ἡ ὁποία τώρα ὑπάρχει εἰς δλα τὰ καλὰ Λουτρά τῆς Εὐρώπης, ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς Θέρμας Κουρτζῆ. Ἀναδαίνει τις ἐπὶ διαφόρων μηχανημάτων, ὅπου τῷ γίνονται παντὸς εἶδους κινήσεις τῶν μελῶν του, ἢ ὅπου κάμνει γυμνάσματα ποδηλασίας, ἵππασίας, κωπηλασίας καὶ ἄλλα.

Τὸ ἐν θεραπευτικὸν εἶδος βοηθεῖ τὸ ἄλλο, εἰς τρόπον ὥστε ἡ θεραπεία νὰ γίνεται καὶ ταχύτερα καὶ ριζικωτέρα.

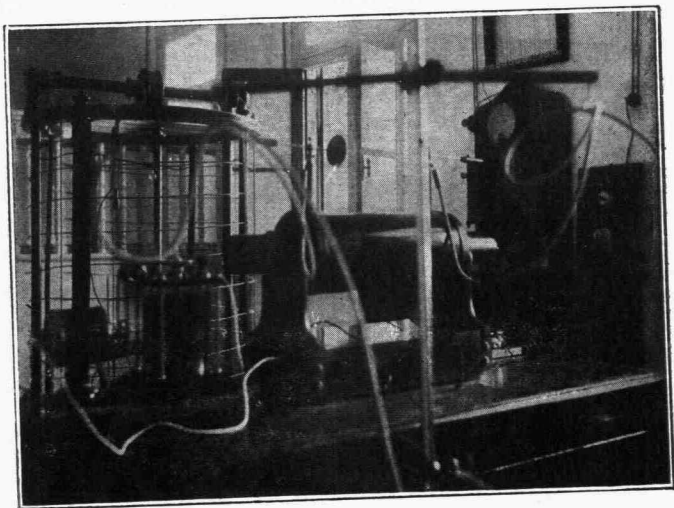
Ἴσως θὰ παρεῖλκε διὰ τοὺς περισσοτέρους πᾶσα κρίσις ἐπὶ τῶν θεραπευτηρίων, ὅτι τὰς ἐγκαταστάσεις ἐμελέτησε καὶ ἔκαμεν ὁ κ. Βασιλείδης. Καὶ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἐπιτυχιῶν τοῦ κ. Κουρτζῆ ὑπῆρξε τὸ ὅτι κατώρθωσε νὰ ἔχη ὄχι μόνον διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν θεραπευτηρίων τὸν κ. Βασιλείδην. Ἡ εἰδικότης τοῦτου καὶ ἡ ἀξία περὶ τὰ πράγματα ταῦτα εἶνε περιττὸν νὰ περιγραφῇ ἐδῶ, διότι ὅλοι ἐν Ἑλλάδι γνωρίζομεν τὴν ἐν Εὐρώπῃ φήμην του, ὥς καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις ἐπιτυχίαν του καὶ πρὶν γίνῃ ἱατρός τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ μετὰ τοῦτο.

Μετὰ τὰ θεραπευτήρια, ἐλήφθη φροντίς νὰ ἔχη ὁ προσερχόμενος κόσμος ὅλας του τὰς ἀνάσεις μετὰ τὴν πληρώσιν ὅλων τῶν ἀπαιτήσεων του. Πρὸς τοῦτο ἀνηγέρθησαν Ξενοδοχεῖα διαφόρων τάξεων. Μεταξὺ αὐτῶν τὸ Radium Palace, ἐφάμιλλον μὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ καὶ τὸ Ἀκταῖον, ἔχει ὑπὲρ τὰ 100 δωμάτια μόνα καὶ κατὰ διαμερίσματα, παμμέγιστον ἐστιατόριον, σφαιριστήριον, ἀναγνωστήρια, ἰδιαιτέραν ἐξέδραν μουσικῆς, ἐξώστας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη με θαυμασίαν πανταχόθεν θέαν, παραλιακὴν πλατεῖαν μὲ λουτρά θαλάσσια, ἀνελκυστήρας, τηλέφωνα καὶ ὅλας ἐν γένει τὰς ἀναπαύσεις. Πάντα, ξενοδοχεῖα, καφενεῖα, πλατεῖα, κῆποι, φωτίζονται ἀπλῶς δι' ἡλεκτρικοῦ φωτός παρεχομένου ἐκ τελείου κεντρικοῦ σταθμοῦ.

Ἀπασαί αἱ διασκεδάσεις τῆς παραλιακῆς ζωῆς ἀντιπροσωπεύονται ἐκεῖ. Αὐτοκίνητα, λέμβοι ἀπλαῖ καὶ αὐτοκίνητοι εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν λουομένων. Λόουν τέννις καὶ διάφοροι ἄλλαι παιδιὰ ἐντὸς τοῦ πάρκου τοῦ ξενοδοχείου. Ἐκδρομαὶ εἰς τὰ περὶχωρα, τὰ ὅποια τόσο φημίζονται διὰ τὰς φυσικὰς τῶν καλλονάς, ὥς καὶ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν εὐχάριστον παραμονὴν εἰς τὰ Λουτρά. Ὁ πολιτισμὸς ἀνέλαθεν ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος νὰ μεταβάλλῃ εἰς Εὐρωπαϊκὴν ὁασιν τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς γῆς, ἥτις πεποικισμένη μὲ τὸ ἑκτακτον πραγματικῶς κλίμα τῆς, τὴν θαυμασίαν

Θέρμαι Κουρτζῆ.—Κεντρικὸς διάδρομος θεραπευτηρίου

Θέρμαι Κουρτζή.—Μία αΐθουσα ηλεκτροθεραπείας

καὶ καταπρασίην φύσιν της, τὴν λόγφ ἀποχρώσεων ὁμοιάζουσας πρὸς τὴν Κέρκυραν, τὴν τακτικωτάτην καὶ ἄνετον καθημερινὴν συγκοινωνίαν της μὲ ὅλα τὰ Κέντρα τῆς Μεσογείου, καθίσταται μέγα κέντρον θεραπευτικῆς συναθροίσεως.

ΚΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΤΑ

ΤΑ μαῦρα τὰ βονβάλια διπλοζεύγαρο
ποιῖνε θαρρεῖς χνιὰ ἀπὸ μαῦρο ἀτσάλι,
σέρονουν τ' ἀλείροι καὶ τὴ γῇ ιαράζοντε
σὰν πέλαγ'ο ποῦ δέρονει ἀνεμοζάλη.

Πηδοῦνε ἀπὸ τ' ἀλείροι μαῦρα κύματα
δὲν μοιάζουν τ' ἄλλα ποῦ ξεσποῦν στὰ βράχια·
αὐτὰ δὲν ἔχουν χάρο, πνίξιμο, ὄλεθρο·
αὐτὰ ζωὴ μᾶς δίνουν — χρυσᾶ σιάχνα.

[Οὐγγαρία, Φεβρ. 1911]

Κ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ